

Vóór ik het levensverhaal van mijn moeder ga vertellen, wil ik eerst zeggen hoe dankbaar ik ben voor deze gelegenheid om het werk van Hanne te exposeren.

Een nalatenschap van mooie kunstwerken is een kostbaar iets, maar geeft ook een gevoel van verantwoording en van druk. Met dat laatste kon ik niet veel, al liep ik al lang rond met de wens om de wandkleden op een of andere manier de wereld in te brengen. Het bijzondere is dat de vraag vanuit De Kapel naar mij toekwam, en dat ik mocht meewerken met Joan Patijn en Caroline Doornenbal, die deze gelegenheid vooral gecreëerd en georganiseerd hebben.

De basis voor deze samenwerking was, denk ik, al veel eerder gelegd door het feit dat mijn moeder een hechte band met dit kerkje had. Zij is hier getrouwd, ging hier soms naar de kerk, heeft hier een voordracht over haar werk gehouden, en heeft, toen het kerkje "De Kapel" werd, vaak de zondagochtenden bezocht.

Het sterkst blijkt deze band door het feit dat Hanne een keer dit wandkleed "Zon en Aarde" aan de Kapel heeft geschonken, en iedereen ziet hoe prachtig dit hier uitkomt.

Hoe mooi dat deze expositie hier zo tot stand gekomen is, hartelijk dank, Joan en Caroline en Ton en iedereen die bij deze organisatie betrokken is.

**Levensverhaal van Hanne Meijer-de Heer,
verteld door Coralie Meijer ter gelegenheid van de opening van de
expositie in De Kapel op 18 september 2026.**

Hanne werd op 12 maart 1926 in Zwolle geboren. Op 1-jarige leeftijd verhuisde zij met haar ouders en 5 jaar oudere zusje naar een huis aan de Duinwijckweg 12 in Bloemendaal, dat haar ouders daar hadden laten bouwen.

De eerste herinnering uit haar leven moet omstreeks die verhuizing zijn geweest. Zij herinnert zich als baby op een ijskoude keukenvloer gelegd te zijn, omdat haar moeder waarschijnlijk gauw even naar de bel moest. Ze zou hier op deze zelfde plek aan de Duinwijckweg, bijna een leven lang wonen, vanaf haar eerste levensjaar tot aan haar 84e, - uiteindelijk is ze 87 jaar geworden.

Hanne was een stil, dromerig meisje, dat al heel jong zelf met tekenen bezig was. Zij had het voorbeeld van haar vader, de kunstschilder Simon

de Heer, met wie zij regelmatig de duinen inging, als hij weer nieuwe landschappen schilderde.

Op de leeftijd van 12 jaar maakte zij uit eigen initiatief een tekening om mee te doen aan een landelijke prijsvraag ter gelegenheid van het 40-jarig regeer-jubileum van Koningin Wilhelmina, en tot haar verbazing won zij de eerste prijs. Deze erkenning gaf haar het vertrouwen om haar talent verder te ontwikkelen.

Op hogere leeftijd besloot zij dat zij deze tekening aan Koningin Beatrix wilde schenken. De commissaris van de koningin raadde mijn moeder af dit te doen, "want het zou toch in een archief verdwijnen, waar niemand er meer naar keek", en hij suggereerde dat de tekening beter in haar familie kon blijven. Hanne hield vol en is een keer in haar Nissan naar Den Haag gereden, waar zij de tekening en bewijs van de prijs aan de commissaris overhandigd heeft. Zij kreeg daarna een brief van hem om haar te verzekeren dat de koningin hier persoonlijk kennis van genomen had en de tekening bewonderd had.

Haar lagere school was de Bloemendaalse School Vereniging. Op haar middelbare school "MMS 't Kopje", behorend bij het Kennemer Lyceum, had zij tekenles van Anton Pieck, die soms ook in het gezin op bezoek kwam. Zij kreeg privé tekenles van haar vader, Simon de Heer, maar ook van Kees Verwey, een vriend van haar vader, omdat hij vond dat Hanne ook van iemand anders les moest hebben.

De oorlogsjaren, die van haar 14e tot aan haar 19e jaar vielen, hebben grote invloed op haar leven gehad. Drie weken voor de bevrijding kwam haar oudere zus Corry om het leven bij een bombardement op de Duinwijckweg. Pas op latere leeftijd kon zij dit verlies verwerken.

Een stukje eigenheid heeft Hanne ervaren in de jaren dat zij in Amsterdam naar de Rijksnormaalschool ging en in Den Haag naar de Kunstacademie. In den Haag was zij op kamers bij een tante. Het enige dat ik daarvan weet, is dat zij 's ochtends haar handen warmde aan de beker thee - andere verwarming was er niet. Ik geloof dat zij dat gebaar altijd behouden heeft, want ik zie haar handen nog altijd als beschermend om haar theekop heen. Op de academie kreeg ze twee vriendinnen: Babs van Wely, die later erg bekend werd als illustratrice van kinderboeken, en Ruth van Crevel, die zich specialiseerde in natuurfotografie. De drie vriendinnen hebben hun hele leven trouw contact met elkaar gehouden, vooral bij ons thuis, misschien omdat mijn moeder de enige was die een

gezin met kinderen had; de andere twee bleven hun leven lang ongetrouwd. Het was altijd heel gezellig als "tante" Babs en "tante" Ruth er waren: er werd dan wat afgelachen.

In 1949 trouwde Hanne met Cees Meijer, de weduwnaar van haar overleden zus. In 1950 werd Coralie geboren, in 1951 Titus. Met Dickje, dochtertje van Cees en haar overleden zus Corry, was het een gezin van vijf. Woonhuis werd het verbouwde atelier van haar vader, naast het huis van haar ouders, met het adres: Duinwijckweg 12a.

Naast het gezin bleef Hanne haar creativiteit ontwikkelen. Ze was altijd bezig met handwerk. Achter het aankleedkussen op de kast hing een geborduurde lap met beeltenissen van de buitenwereld. Terwijl wij leerden praten, konden we op die lap alles aanwijzen: kindje, hondje, huis etc. Voor mijn broertje en mij werden bijna alle kleertjes zelf gemaakt, evenals de gordijnen in huis. De gordijnen als afscheiding van onze open keuken werden zelfs geborduurd. Ze maakte regelmatig handwerk voor het damestijdschrift "Libelle", zoals een geborduurde theemuts, geborduurde kinderkleren, handgemaakte kerstoppen, allemaal om na te maken door de lezeressen. Zij maakte die kleren uiteraard ook voor ons, en ik weet nog dat ik dan meeging naar de studio van de Libelle, en dan poseren moest voor een foto, die dan in het tijdschrift kwam.

Hanne kon nauwelijks wachten tot mijn broertje en ik naar school gingen. Toen nam zij alle kans om groter werk te gaan beginnen: het uiteindelijke 'kunstnaaldwerk', op kleinere en grotere wandkleden. In ons kleine huisje had zij een eigen atelier met uitzicht op de mooie tuin en op de kalverweide van boer Uytendaal. Daar was haar wereld, en daar maakte zij nieuwe werelden op haar wandkleden. Een nieuw wandkleed begon eerst met een idee, daarna een kleine schets, vervolgens een uitwerking in kleur, en dan een uitvergroting via ruitjespapier: elke klein ruitje apart werd dan overgetekend in het ruitje van het grote formaat. Dan werd de tekening opgehangen als voorbeeld en werd er een lap opgespannen - hetzij op een schildersezels of op een ronde lijst die vastgehouden kon worden. Ook daar werden ruitjes met rijgdraad - dat dan later weggehaald werd - ingenaaid, zodat alles precies overgenomen kon worden. De lap stof moest tijdelijk deels omgenaaid worden om een werkbaar klein vlak te hebben. Maandenlang was ze zo bezig aan een enkel wandkleed. Elk wandkleed kreeg ook een voering, als bescherming. Sommige wandkleden werden, als ze af waren, opgespannen op een houten of een metalen frame; bij anderen werd een houten lat ingenaaid,

waaraan het wandkleed vrij kon hangen. Mijn vader was altijd zeer behulpzaam bij deze constructies en bij het ophangstelsel.

Hanne vond in eerste instantie inspiratie in de borduurkunst van Erné 't Hooft, die zij zeer bewonderde en bij wie zij vaak op bezoek geweest is. Maar uiteindelijk ontwikkelde zij een geheel eigen stijl met een unieke eigen creatieve werkwijze.

Hanne had de Kunstacademie gevolgd, had tekeningen en schilderijen gemaakt en dat gaf in haar kleurgebruik, haar vlakverdeling en lijnenspel een diepere dimensie. Daarbij kwam een enorm rijke borduurtechniek met zeer diverse vrije steken in vrije lijnen, die soms aan toetsen verf doen denken. Toch stond niet de techniek voor haar centraal, maar de expressie en de verbeelding van haar onderwerp.

Dat ik daarnet sprak over ruitjespapier, heeft niets met het ontwerp te maken. Het ontwerp was al af en het ruitjespapier diende alleen als hulp bij uitvergroting en overbrenging naar een ander vlak. Dat is heel wat anders dan kruisjessteekjes borduren, waarbij de kruisjes een eerste voorwaarde zijn en alles in die kruisjes moet passen.

Hanne gaf ook geregeld cursussen in "vrij borduren". Op die cursussen ontstonden bij de deelnemers vaak mooie wandkleden, terwijl Hanne aan een eigen exemplaar werkte, speciaal op een manier die dan voorbeeld kon zijn voor de cursisten.

Daarnaast gaf zij vaak voordrachten over haar werk met dia's, hetgeen altijd enorm gewaardeerd werd.

Hanne heeft vele malen geëxposeerd; haar eerste expositie was in ons woonhuis aan de Duinwijckweg 12a. Omdat het hele huis als museum was ingericht, logeerden wij bij de ouders van Hanne, die op nr 12 woonden. Ik keek dan vanuit het zolderraam naar beneden en zag hoe vaak bezoekers het pad afliepen naar ons huisje.

Ze exposeerde vaak bij de kunstenaars-vereniging Kunst Zij Ons Doel, waarvan zij lid was en waarin zij gedurende 12 jaar ook een bestuursfunctie vervulde.

Hetzelfde deed ze voor de Antroposofische Vereniging in Haarlem, waar ze ook exposities, voor haarzelf en anderen, organiseerde.

Zij was met haar werk vertegenwoordigd bij het "International Festival of Embroidery" in 1984 in Salisbury, waar een vriendschap ontstond met de bekende kunstnaaldwerkster Diana Springall.

Ik zie op een lijst met exposities bijna 50 plekken, tot aan het jaar 2006. Cees hielp dan met ophangen en inrichten. Er was vaak een feestelijke opening met mooie speeches. Kleinkinderen Esther en Sabine speelden een keer harp en fluit bij een opening.

Behalve kunstnaaldwerk maakte Hanne keramiek, ook voor exposities.

Toen Hanne 69 jaar was, overleed Cees. En zij, die haar puberteit in de oorlog had doorgebracht, heeft in haar verdere leven nog twee levenspartners gekend.

Zij was een leuke oma voor haar vier kleinkinderen. Ze nam ze mee de natuur in, maakte herfststukjes en knutselwerkjes, en leerde ze met klei werken.

Zij had een enorm werkzaam leven met dagelijkse discipline. Er is bijna geen periode in haar leven geweest waarin zij niet aan haar kunstnaaldwerk bezig was. Altijd was er een wandkleed onderweg, en als er een na maanden af was, was de volgende al in ontwerp.

Vanaf 1956 tot aan 2008 heeft Hanne 116 wandkleden gemaakt. Zij heeft zich altijd laten inspireren door natuur, mens en kosmos.

Op een keer belde mijn moeder mij op met de vraag of ik langs wou komen. Het was in 2009, vlak voor kerst. Ze liep toen al af en toe met de rollator. Of ik haar bed recht wou trekken, want haar handen deden het niet goed meer. Of ik haar lunch klaar wou maken, en daarbij liet ze haar karnemelk omvallen. Waarom was ik daar, die ochtend? Waarom had haar hulp net die ochtend afgezegd, zodat ik daar moest zijn?

We zijn toen nog samen de tuin in gegaan en hebben kersttakken geplukt, voor een kerstviering, waar ze 's avonds naar toe zou gaan. De vijver was dichtgevroren, maar merkwaardig genoeg was er een kikker op het ijs, die zijn weg naar de modder nog vergeefs probeerde te vinden en steeds met zijn achterpoten uitgled. Ik gilte, want dat doe ik altijd bij kikkers, maar mijn moeder zei me rustig te wezen. "Zo is het nu", zei ze, "die kikker haalt het niet, en zo moest het kennelijk wezen, zoals alles in het leven altijd ging zoals het gaan moest." Diezelfde avond werden mijn broer en ik gebeld met het bericht dat Hanne in het AMC lag

met een beroerte. Ze was door de buurman op straat gevonden naast haar auto, die ze nog met veel moeite ijsvrij had kunnen maken.

Deze hersenbloeding maakte pas echt een einde aan haar werkzaamheden. Drie jaren heeft zij nog in Verpleeghuis De Rijp geleefd, en nooit heb ik haar horen klagen over wat haar overkomen was. Wat zij me geleerd had naar aanleiding van die kikker heeft ze zelf zonder moeite die drie jaren toegepast.

In De Rijp heeft zij zeer intensief contact gehad met kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen, haar trouwe vriend Gerard en vele vrienden.

Er werd een website van haar werk gemaakt, (www.hannemeijerdeheer.nl, neem eens een kijkje) en aan de hand daarvan kon zij nog een voordracht houden voor de bewoners. Ook vond er nog een expositie plaats in het gebouw.

Haar laatste wandkleed was "De weg naar binnen", gemaakt na een turbulente periode waarin zij zichzelf hervinden moest. Dit was een van de wandkleden die zij in haar kamer in De Rijp had hangen. Drie jaar lang heeft zij de tijd gekregen om die weg naar binnen af te ronden, zittend in de rolstoel, maar volop en zeer bewust levend.

Ze vertelde mij: "Ik heb er altijd voor gebeden dat ik tot het einde van mijn leven een goed bewustzijn zou behouden. Die wens is vervuld."

Het kunstnaaldwerk van Hanne betekende een enorme ontwikkeling in de textielkunst in het algemeen. Overal waar men haar werk ontmoette – tot in Engeland en Frankrijk – bestond er grote bewondering en erkenning.

Feitelijk was zij al een unieke textielkunstenaar, die schilderkunst en borduurkunst op een bijzondere manier wist te verenigen. Haar oeuvre weerspiegelt een leven vol creativiteit, toewijding en levensinzicht.

Hanne heeft wel beseft dat zij de tijdgeest niet meehad: in de kunstgeschiedenis-traditie van die tijd was er merkwaardig genoeg geen kader waar haar werk in paste. Daarentegen voorzag zij wel een toekomst waarin haar werk tot zijn recht zou komen.

Moge deze tentoonstelling daartoe bijdragen.

Voor een bredere indruk van haar werk is haar website bezoeken:
www.hannemeijerdeheer.nl